

LUULETAJA RALF RONDI ÕPPURITEEKOND SUUNDUS KÄRSTNA LOSSIST TARTUSSE

Ülo Alo Võsar, literaat

Ralf Rond on kauaaegse tunnustatud pedagoogi Jaan Kurna kirjan-
duslik pseudonüüm.

Jaan Kurn sündis 13. (vkj 1.) aprillil 1893 Helme kihelkonnas Kärstna
vallas (nüüdses Tarvastu vallas) Metsakuru külas Patsi talu popsi poja-
na. Poolteist aastat varem oli sama talu teises popsitares ilmale tulnud
teinegi luuletaja Hendrik Adamson. Neid on ekslikult isegi vendadeks
peetud. Peale selle on nende elulugudes teisigi kokkulangevusi, nimelt
on mõlemad õppinud Kärstna koolis ja Tartu Õpetajate Seminaris,
mõlemad olid esperanto keele huvilised jne. Mulgimaa lauliku Hendrik
Adamsoni murdeluule on tänapäevalgi laialt tuntud ja tunnustatud,
Ralf Rondi värsid on aga enam-vähem unustatud. Siiski on neist väi-
ke valik jõudnud Karl Muru koostatud antoloogiasse „Sõnarine“. Huvi
oleks Rondi vastu ehk suuremgi, kuid pole ilmunud ei valitud ega kogu-
tud teoseid, mälestusraamatutest rääkimata. Eesti kirjanduskuning-
riigis võivad isegi kuldsed kroonid paksu tolmukorra alla jääda, mis siis
rääkida mehest, kelle raamatuid ilmumise järel hävitati.

*

Pärast elementaarkooli õpetaja kutse omandamist 1914 sai Jaan
Kurnast Tartumaal Haaslava valla Igevere algkooli juhataja. Seejärel
oli ta õpetaja Rāpinas ja Kārdlas. 1917 asus ta end täiendama Tartu
Õpetajate Seminari, mis evakueeriti Ukraina linna Hersonisse. 1920
pöördus Kurn Eestisse tagasi ja asus elama Narva. Ta töötas Narvas
ajalooõpetaja ja ajalehe Põhja Kodu toimetajana. 1924–1940 oli ta
Virumaal Maidla kooli juhataja. Pärast juunipööret edutati ta Rakvere
I Keskkooli õppealajuhatajaks ja peagi ka Virumaa haridusosakonna
juhatajaks. Sõja puhkedes astus Kurn Rakvere hävituspataljoni ja võt-
tis jaokomandörina osa lahingutest Virumaal. Evakueerus (see sõna on
kirjamehega otsekui lahutamatu) koos Vaivara lastekoduga Nõukogude
tagalasse ja töötas Sverdlovski oblasti Nevjanski lastekodus. Pärast
sõda oli Kurn Virumaa haridusosakonna juhataja. 1947 anti talle Eesti
NSV teenelise õpetaja aunimetus. Kuni pensionile jäämiseni 1974 oli
koolidirektor ja õpetaja Rakveres ja Tallinnas.

Jaan Kurn suri 30. märtsil 1981 Tallinnas ja on maetud Pärnamäe kalmistule.

*

Ralf Rond hakkas kirjandusliku loomingu tegelema varakult. Esimesed romantilist laadi ilutsevad värsid – nii on väljendatud kirjanduslugudes – kuuluvad Esimese maailmasõja aega ja jäid esialgu sahtlisse. Pärast luuletuskogu „27“ ilmumist 1923 pani ta 1914–1919 kirjutatud luuletuste põimiku, poemi „Poeet“ ja proosalaastud kokku raamatusse „Liblikad“, mis avaldati 1925. aastal.

Värsikogu „27“ äratas tähelepanu robustsuse ja avameelsuse tõttu. Narva Kristliku Rahvaerakonna tegelased saavutasid kogu arestimise. Autor ja kirjastaja anti kohtu alla kõlblust õonestava kirjanduse levitamise eest. Kirjanduslik avalikkus ja Loomingu toimetus pidasid seda küll ennekuulmatuks sõnavabaduse piiramiseks, kuid sellest hoolimata said nii autor kui kirjastaja trahvi ning arestitud osa raamatu tiraažist põletati.

Kohtuprotsessi ajal avaldas Rond uue, niisama robustse värsikogu „Naine“, milles jõudis naisi pilkavate luuletuste juurest 1920. aastate alguse vabariigi kritiseerimiseni. Ta lõi sidemed Aktsiooni rühmitusega ja avaldas oma loomingu Aktsiooni III kogumikus. Aastatel 1927–1930 kirjutatud luuletustest pani autor kokku käsikirja „Nälg“, mis on seniajani avaldamata. See ei olnud enam naturalistlik ja naissooga õelutsev, vaid nii kodanlaste kui parempoolsete sotsialistide vastu suunatud sotsiaalne luule. Käsikiri on säilinud.

Rohkem kui originaallooming olid omal ajal tuntud tema eestindused: Ralf Rond on meie esimene Majakovski tõlkija.

*

Peale luuletuskogu „Nälg“ on Ralf Rondil käsikirja jäänud hulk proosat: mälestusi, tõlkeid, ulmeromaan ja palju muud. Kalju Lillepuu on kirjutanud oma raamatus „Trükikirjad“ temast peatüki „Ralf Rond ja esperanto“, milles annab põhjaliku ülevaate Rondi ja tema abikaasa Elise esperantohuvist ning takistustest sellest keelest tõlgitud kirjanduse avaldamisel. Rondi käsikirjaline pärand on talle kirjandusmuuseumis, pedagoogikamuuseumis ja rahvusraamatukogus. Kui on. Huvipakkuv tema enda kirjandusse suhtumise poolest on loominguuline mõtisklus „Scriptograafia“.

Kuid vaadelgem kahe käsikirja „Koolipõlve lood“ I ja II põhjal, kuidas

käis noormehe käsi õpetajaametit omandades, seda enam et tema rada algas ei kusagilt mujalt kui Kärstnast. Käesolevas kirjatükis ongi suuremat tähelepanu osutatud seoste kodukandiga.

Tulevane luuletaja ja koolmeister lõpetas 1909. aasta kevadel kuueklassilise kooli. Enda kohta on ta kirjutanud nõnda: „Ei möödunud vist ainsatki nädalat, mil mind mõne tembu pärast ei ähvardatud koju saata – isa järele. Kuid ma palusin alati andeks ja isa jäi ikka kooli kutsutama. Kui siis lõpuks isa ise omal algatusel viimasel õppeaastal kooli tuli, et minu kohta kuulda õpetajate arvamust, kas poissi maksab seminari saata, siis ei olevat lausunud ühtegi halba sõna – aina kiidetud. Mu õpetajad olid kuldaväärt inimesed!“

Kool läbi, sooritas ta sama aasta sügisel sisseastumiseksamid seminari. Et talle stipendiumi ei määratud, oli ta sunnitud seminarist esialgu loobuma. Järgmisel aastal katsus ta taas õnne. Noormees õppis 1909/1910 vaid paar nädalat, sest haigestus jõuluvaheajal rängalt. Nii tuli aastaks koju jääda, end tohterdada ning kehakultuuriga tegelda.

Raamat on huvitav eelkõige hästi portreeteritud isikute poolt, kuid üht-teist võib leida ka lähedaste ja lähema ümbruse kohta. Alustame peatükist, mis on otseselt seotud Tarvastuga.

„TARVASTU APTEEKER.

Ühel ilusal maikuu hommikul võtsin ette jalamatka Tarvastu apteeki. See asus meilt umbes 16 km kaugusel.

Miks ma nõu ei läinud küsima oma kihelkonna arstilt ega ka Tarvastu kihelkonnaarstilt, vaid apteekrilt, oli sellepärast, et mainitud apteekrist räägiti kui väga targast inimesest, kes paljudele olevat andnud hästi mõjuvat rohtu.

Kujutlesin seda apteekrit ette inimesena, kes suhtub arstidesse üleolevalt, kes otsustab iseseisvalt ja kohe annabki mõjuvat rohtu.

Selgus aga, et mu ettekujutus oli vale. Kuulanud ära mu kaunis pika haigusloo, saanud teada ka selle, et kavatsen sügisel seminari astuda ja nüüd olen mures, kas mu tervis lubab seda teha või ei – vastas ta:

„Kallis noormees, siin ei või ma teid aidata. Peate end tingimata arstil kuulata-vaadata laskma. Meie arst ongi just kopsuhaiguste eriteadlane. Me ju anname ka ise mõnel lihtsamal juhul pulbreid, kuid teie haigus on küllaltki keerukas. Võib-olla et tõesti ei ole enam midagi pahaloomulist, aga võimalik, et on ka. Teie häälg ei ole ju loomulik.“

Olin küll oma haigusloo üksikasjadeni ära jutustanud, aga hääle kähi-

semine oli siiski kuidagi välja jäänud. Ta märkas seda ise.

Apteegis ei olnud peale minu küllastajaid, sellepärast võis ta minuga pikemalt rääkida. Minu seminari-mineku laitis ta otsustavalt ära. Ta maalis „kinnises õppeasutusest“, nagu ta seminari nimetas, nii masendava pildi, et kohe hirm hakkas.

„Ruumid on seal kitsad. Ühes hoones on ühiselamu ja õpperuumid. Päevade ja nädalate viisi viibivad õpilased kinnises ruumis, ei saa kunagi värsket õhku. Kogu see seminar on üks pisilaste pesa. Vaevalt saab seal tugevamgi terveks jääda, mis siis veel haiglasest rääkida...“

Näitena tõi ta ühe oma sugulase. Terve poisina astunud seminari. Olnud suur muusikaharrastaja, nagu enamik seminariste, haigestunud tiisikusse juba teisel õppeaastal, põdenud aasta ja surnud.

Ei, tema seminari ei soovita!

Olin nii põhjalikult „ette valmistatud“, et olin tahes-tahtmata sunnitud oma arvamist arstide suhtes muutma, kuna mu senine autoriteet arstiteaduse alal – apteeker, minu tervisesse puutuvalle küsimusele vastust ei andnud.

Läksingi siis arsti juurde.

Järjekorras tuli oodata umbes pool tundi. Olin suures ärevuses. Millise vastuse annab arst?

Sisenedes arsti kabinetti, tahtsin kohe pikalt ja laialt, nagu apteekrilegi, oma haiguslugu jutustama hakata, aga arsti see ei huvitanudki. Asetanud kraadiklaasi mu kaenla alla, hakkas ise küsimusi esitama: „Kaua aega juba kõhite?“

„Detsembri lõpust. Külmetasin tublisti pärast sauna.“

„Kuidas on söögiisu?“

„Praegu on hea. Halb oli jaanuaris ja veebruaris. Paranema hakkas veebruari lõpupoole.“

„Mis ajast hääl kähiseb?“

„Veebruari lõpust või märtsi algusest alates.“

Andnud selle vastuse, taipasin äkki, et hääle kähisemise algus langes kokku veeravi kaevuveele üleviimisega. Sellist seost ma ise varem ei märganud.

Arst ei küsinud enam midagi. Istus kirjutuslaua juurde ja hakkas sirvima ühte raamatut.

Seni ei olnud ma oma veeravist midagi rääkinud, kuid nüüd jutustasin kõik üksikasjalikult ära. Ma kartsin, et arst, kõiki üksikasju mitte teades, võib diagnoosis eksida.

Arst lõpetas raamatusirvimise ja jäi kuulama. Seekord ta mind ei katkestanud, vaid kuulas lõpuni. Kümne minuti möödudes võttis arst kraadiklaasi.

„Palavikku ei ole. Kas varem oli?“

„Ei ole mõõtnud, kuid alguses, kui söögiisu puudus ja nõrkust tundsin, arvatavasti oli.“

Nüüd laskis arst mul ülakeha riietest vabastada ja hakkas läbi kuulama.

Kui oli rinna ja selja läbi koputanud ja läbi kuulanud, ütles:

„Midagi kardetavat praegu ei ole. On hingekõri katarr ja bronhiit. Nähtavasti oli algul influentsa. Kuna teil on nüüd söögiisu ja enesetunne hea, see näitab, et toimub paranemine.“

Ja kohe lisas:

„Selle „veeraviga“ teil siiski vedas. Oleks võinud halvemini lõppeda. Liig vara läksite kaevuveele üle.“

Olin oma veeravist niivõrd „sisse võetud“, et hirmuga küsisin:

„Aga kuidas siis nüüd? Kas pean katkestama?“

„Katkestada ei ole vaja, kuid ei tohi liialdada.“

Arst kirjutas mõned pulbrid. Tulin retseptiga uuesti apteeki.

„Tänu taevale, et ei ole midagi kardetavat,“ lausus apteeker, kui oli arsti otsust kuulnud ja retsepti vaadanud. Kohe viis jutu uuesti seminarile üle. Tõi uusi näiteid haigestunud seminaristidest ja pani mulle südamele, et ma sellest mõttest tingimata loobuksin, kui pean tervist kalliks.

Mure tervise pärast kadus. Arvatavasti oleksin koduteel keksinud rõõmu pärast, kui ei oleks alanud teine mure: „Aga kuhu ma siis lähen, kui seminari minna ei või?“

Haigusloo põhjal joonistab Rond visandlikud portreed kahest kodukandi mehest – apteekrist ja arstist. Kahjuks jätab ta nende nimed kirja panemata.

„Kärstna ministeeriumikooli juhataja Jõgevest, kes hakkas eksamineerimise ette valmistama, arvas, et asi ei ole nii hull, nagu apteeker seletas,“ kirjutab Rond mälestustes edasi. „Ruumid ei ole enam nii halvad kui varem, sest lisaks senistele ruumidele Laias uulitsas soetas seminar juba möödunud aastal uued ruumid Pepleri uulitsas. Sääl toimub õppetöö.“

Pärast kõnelust koolijuhatajaga ei mõelnud noormees enam kaksipidi. Seminari asumine oli otsustatud. Ühtlasi otsustas ta jätkata keha-

kultuuriga tegelemist. Tarvastu apteekri kirjeldused seminaridest kuulusid varasemasse aega. Nii nagu Jõgevest oli rääkinud, paistis olukord õppeasutuses ja internaadis nüüd parem olevat.

Üksikasjaliselt on kirjeldatud eksameid, kaaslasi, keda oli ka kodukandist, koolijuhatajat ja õpetajaid.

„KLASSIJUHATAJA PROSTAKOV

õpetas meile geograafiat ja botaanikat. Ta õppejutt uue aine seletamisel oli niivõrd huvitav, et kõik jäi meelde, mis ta klassis rääkis. Järgmisel tunnil hindas ta eriti just neid õpilasi, kes teadsid hästi seda, mida ei olnud raamatus, millest ta oli jutustanud. Alati oli tal kaasas mõni herbaarium või kivimite kollektsioon. Juba esimestel nädalatel selgus meile, et ta on palju reisinud. Hiljem saimegi tõendeid. Õige tihti, näidates mõnda taime herbaariumist või kivimit kollektsioonist, poetas ta sekka selliseid lauseid: „Selle kivimi tõin kaasa Uraalist. Selle võtsin kaasa Kesk-Aasiast. Selle sambliku sain Muurmani rannikult jne, jne.“

Mälestustes avaneb autori äge iseloom. Kuigi kaasõpilastega tekkisid pingelised vahekorrad, paranesid suhted pikkamööda. Oma olukorraga koolis, erakorteris ja internaadis paistab ta kokkuvõttes enam-vähem rahul olevat. „Kui Tarvastu apteeker näeks, ta vist küll imestaks, kuidas seminaris on kõik muutunud,“ mõtleb ta tihti.

Enda iseloomustamiseks on sellisedki read:

„Mul aga on siiski tulnud elada sõpradeta, sest kõige soodsamal sõprustunde kujunemise ajajärgul olin sunnitud kaasõpilastega olema vaenujalal. Vaevalt leiad sõpru vanemas eas! Siis kohtad vaid tuttavaid, harva isegi häid tuttavaid, mitte aga sõpru!“

Veeravile lisanduvad seminaris muude sportlike harjutuste kõrval päikesevannid. Sellest on sündinud üks põhjalikumaid peatükke.

„PÄIKESEVANNID.

Seminaris oleku esimese aasta kevadel pookisin enesele külge veel uue harjumuse – päikesevannide võtmise. Nüüd on päikese käes pleekimine harilik asi, kuid 50 aastat tagasi oli see ennenähtamatu, ennekuulmatu.

Sattusin ühele rahvakoosolekule „Vanemuises“. Ei mäleta, mis oli selle koosoleku päevakorras, kuid mäletan selgesti, et üks kõhnavõitu pikakasvuline haiglase näoilmega ja hädise häälega meesterahvas jutustas

koosoleku lõpul omi reisimuljeid Prantsusmaalt. Muu seas jutustas ta ka sealsetest päikesevannide võtmisest, mis olevat muutunud massiliseks ja millel olevat tervendav mõju inimorganismile. Ta ironiseeris meie „valge naha“ harrastajate üle ja soovitas meilgi seda tasuta arstiabi kasutama hakata. Ühtlasi ta ka hoiatas, et alustada tuleb ainult mõne-minutilise lamamisega päikese käes.

Võib olla, et meilgi juba üksikud võtsid päikesevanne, kuid mina kuulsin sarnast asja esmakordselt. Ei tea, kas selle tervisejutlustaja sõnu paljud kuulda võtsid, kuid minust küll sai tema ustav jänger.

Leidsin endale koolivendade hulgast kaaslasi ja juba maikuus tegime eksamite vaheaegadel Emajõe-äärsele luhal esimesi proove. Samaaegselt hakkasime harrastama ka sõudesporti, mis kogu minu seminaris oleku ajal, kevaditi ja sügiseti, oli paljudele seminaristidele pühapäevalõbuku.

Kui tulin suvevaheajale, oli isa mu uuest „veidrustest“ täitsa löödud ja õnnetu. Lugu oli järgmine. Isa ei suutnud enam talusulase kohuseid täita, kuid vähehaaval tegeles kraavikaevamisega lähemates taludes. Suvevaheajal töötasin isaga koos. Leidsin, et tööd on suurepärase päikesepaistelise ilma puhul ühendada päikesevanni võtmisega. Kui kord talust kaugel heinamaal kraavi kaevasime, võtsin enese täitsa alasti. Muidu harilikult võtsin ainult särgi seljast ja jätsin püksid jalga. Isa algul hurjutas. Kui aga see ei aidanud, siis päris palus:

„Pane ometi riided selga! Ära tee mulle häbi! Võib-olla mõni näeb, ütleb kohe, et isa oli kogu eluaeg mõistlik mees, aga näe – poeg on lollakas.“

Need argumendid ei suutnud mind siiski veenda ja ma jäin sõnakuulmatu pojana oma tõekspidamistele truuks. Arvasin, et siin tööpoolest mind keegi ei näe. Kuid... mis see siis on – kaugemalt metsarajalt on tulnud heinamaa äärde välja kaks naist. Seisavad, vahivad meie poole, aga ei tule edasi. Nüüd ei olnud enam midagi parata: ajasin püksid jalga. /.../ Nemad ei olnud meid ära tundnud, arvanud, et ei tea, kas mõni hull või?...

Imelikud inimesed! Sel ajal käis meie kandis veel isegi saunas mitu perekonda korraga koos, mehed ja naised segamini. Aga näe, kui väljaspool sauna keegi enese alasti võtab, kohe – hull.“

*

Siinkohal oleks paslik uurida, kuidas põikpäisel õppuril Tartus läks.

„Seminaris omandasid mu vembud muidugi teise ilme, kuid olid palju ohtlikumad, kuna neile võis järgneda stipendiumi äravõtmine, mis

aga oleks tähendanud minu haridusesaamise täielikku lõppu. Olin seni nii palju muretsenud oma saatuse pärast, kuid nüüd toiminis sageli liiga kergemeelselt. Mu seminarisolek rippus juuksekarva küljes. Kuid mul vedas siingi.

Mu peamisteks komistuskivideks olid vaidlused õpetajatega. /.../ Ma balansseerisin sõja ja rahu piiril. Kui olin õpetajale enda teada juba küllalt tõtt öelnud ja õpetaja vihale ärritanud, tõmbusin tagasi, nii et õpetajale jäi viimane sõna.“

Ainult preester Žilovile ei andnud ta vaidlustes järel, sest see ei võinud talle hädaohtlikuks saada. Ometi on preestrile pühendatud pikk peatükk. Üldse on raamatu käsikirjas palju lehekülgi, mis kirjeldavad omaaegseid usuõpetuse tunde ja nende andjaid. Küllaltki põhjalikult on jutustatud koolijuhtide tegevusest ja portreeteritud direktoreid (Serkov, Troitski jt).

Memuaarid pajatavad laulutundidest, laulukoorest, kuid ka revolutsiooniaegsetest sündmustest.

Vene keelt ja kirjandust õpetas Stoljarov, kellega oli Rondil omajagu tegemist riukalike kirjatööde pärast, mis unustamiste ja kiirustamiste tõttu oma eesmärgi ei saavutanudki – võitjaks jäi õpetaja, kes eeskujuks seadis Puškinit ja lühikesi lauseid.

Klassijuhataja Prostakov ja joonistusõpetaja Belov moodustasid õpilaste silmis koomikupaari. Neist on pikalt ja laialt juttu, kuid matemaatikaõpetajad Karpov ja Akontšenkov pole eriti meelde jäänud. Tuleb selgitada, miks kõigil pedagoogidel on vene nimed. Aga sellepärast, et õppetöö seminaris oli vene keeles.

Omaette jutustust kujutab endast „Minu viimane „armulaud““. Lugu on sellest, kuidas lihavõtte eel üks armulauaga juba ammu lõpparved teinud noormees põlvili suruti.

Seminaristide riietest räägib peatükk „Minu „frakk““.

Ja siis tuleb lahkumine koolist. Noormees jääb üksi Toomemäele istuma ja mõtisklema.

„Toomemäelt laskusin alla Laiale uulitsale. Ühiselamu raudväravate ees seisatasin. Läksin üle uulitsa teisele poole ja vaatlesin maja, nagu vaatlesime nelja aasta eest koos koolijuhataja Jõgevestiga, kes meid sisseastumiseksamitele oli saatma tulnud. /.../ Kui suurepärased õpetajad olid siiski Prostakov, Stoljarov, Modestov, Akontšenkov ja Vereštšagin! Ja preester Žilov, kes õpetas küll ajast ja arust läinud ainet, aga inimesena suutis nii palju andestada. Huvitav, kas mina lubaks omi õpilasi endale

nii vastu rääkida, nagu lubas Žilov, nagu lubas vahel isegi direktor? /.../
Taalisi mõtteid keerles peas jaamaminekuni ja hiljem ka teel olles...”

*

Ralf Rondi *alias* Jaan Kurna mälestused aitavad paremini mõista ühe skandaalselt alustanud ning unustuse hõlma vajunud luuletaja elu ja loomingulähteid. Mälestustes on selgeid pilte maalitud kodukandi Tarvastu inimestest ja Kärstna koolist. Teistest eredamalt paistab silma koolmeister Jõgevest. Kindlad piirjooned on saanud ka isa portree. Kõige mahukama osa moodustavad siiski visandid õpetajate seminarist, sealsetest õpetajatest ja kaasõpilastest. Seda ei ole sugugi vähe. Need mälestused peaksid trükitult lugejate kätte jõudma. Kuid mitte enne, kui raamaturiuleile on pandud kõide Ralf Rondi ilmunud ja ilmumata luuletustega. Peale käsikirjalise kogu leidub neid „Scriptograafias“. Sealsamas võiks tutvustada ka esimesi Majakovski tõlkeid.

KIRJANDUS

Eesti kirjanduse ajalugu IV, II kd. Eesti Raamat, Tallinn 1984.

Sõnarine II kd. Eesti Raamat, Tallinn 1992.

Jõ e s a r, Aino-Monika. Kuni sõda kõik purustas.

K u r n, Jaan. Koolipõlve lood. Mälestusi Tartu Õpetajate Seminarist 1910–1914. (Käsikiri.)

K u r n, Jaan. Koolipõlve lood. Mälestusi Tartu Õpetajate Seminarist 1910–1914. (Käsikiri, 1960.)

L i l l e p u u, Kalju. Trükikirjad. Viljandi 2005.

THE JOURNEY OF POET RALF ROND FROM KÄRSTNA MANOR TO TARTU

Ülo Alo Võsar

Ralf Rond is the literary pseudonym of the recognised educator Jaan Kurn. Jaan Kurn was born on 13 April 1893 (1 April according to Julian calendar) as a cottager's son of Patsi farm in Metsakuru village, Kärstna (now Tarvastu rural municipality), Helme parish. A year and a half earlier another poet, Hendrik Adamson had been born in another cottage of the same farm. They have even been mistakenly referred to as brothers. There are other coinci-

dences in their lives, namely both studied in Kärstna school and in the Teacher Training Seminar in Tartu, both were interested in Esperanto etc. The dialectal poetry of Hendrik Adamson, the singer of Mulgimaa, is well known and recognised today, whereas the verses by Ralf Rond are more or less forgotten. Yet a selection of them is published in the anthology "Sõnarine" published by Karl Muru. There could be more interest in Rond's works, however, there are no selected nor collected works published, let alone memoirs. In the Estonian literary scene, many valuable authors remain forgotten, to say nothing of a man whose books were destroyed after publishing.

After obtaining the qualification of an elementary school teacher in 1914, Jaan Kurn became the headmaster of Igevere primary school in Haaslava, Tartu County. Then he worked as a teacher in Rāpina and Kārdla. In 1917 he started his further studies in Tartu Teacher Training Seminar, which was evacuated to Herson in the Ukraine. In 1920 Kurn returned to Estonia and settled down in Narva. In Narva he worked as a teacher of history and as the editor of the newspaper "Põhja Kodu". From 1924 to 1940 he was the headmaster of Maidla school in Viru County. After the overturn in June 1940 he was promoted to the director of studies in Rakvere Secondary School no. 1 and soon afterwards became the head of the education department in Viru County. When the war broke out, Kurn joined Rakvere destroyer battalion and took part in the battles as a squad commander. He evacuated (this word seems inevitable in the life of this writer) Vaivara children's home to the Russian rear area and worked in Nevlyanski children's home in Sverdlovsk oblast. After the war Kurn worked as the head of the department of education in Viru district. In 1947 he was awarded the honorary title of the Merited Teacher. Until retirement in 1974 he worked as a headmaster and teacher in Rakvere and Tallinn.

Jaan Kurn died on 30 March 1981 in Tallinn and was buried in Pärnamäe cemetery.